

Ziek van straling

*Vaak worden ze voor gek versleten: mensen die beweren dat ze niet goed worden van zendmasten en wifi. Fotografie **Koen Verheijden** zocht ze op.*

Tekst **FLORIEN VAN REES**

Slapeloosheid, oorsuizen, een opgejaagd gevoel, allergieën, hoofdpijn, dodelijke vermoeidheid. Het is slechts een greep uit de klachten die duizenden Nederlanders toeschrijven aan de straling waaraan ze worden blootgesteld. Ze hebben EHS, wat staat voor elektrohypersensitiviteit, ofwel overgevoelheid voor straling.

Straling komt van hoogspanningsmasten en apparaten met een stekker, die zogeheten laagfrequente elektromagnetische velden vormen. Moeilijker, want vrijwel onmogelijk te omzeilen, is de straling door draadloze communicatie, zoals wifi, gsm, umts en lte (van 3G en 4G). Er komen in sneltempo steeds meer hoogfrequente elektromagnetische velden bij – zijn er nog plaatsen zónder wifi?

Mensen met EHS zeggen bijna nergens heen

te kunnen zonder van slag te raken of ziek te worden. Ze melden zich bij de huisarts, die dan braaf 'solk' noteert: somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klacht. Bij de overheid kloppen ze vergeefs aan voor het behoud of het inrichten van stralingsvrije zones. Ze voelen zich niet serieus genomen door de Gezondheidsraad, die meent dat de straling van draadloze communicatie niet schadelijk is met de geldende blootstellingslimieten.

Terwijl bewoners van zogenaamde 'witte' gebieden schreeuwen om volledige zendmastdekking, zoeken mensen met EHS juist dekking tegen diezelfde straling. Ze verhuizen, dragen beschermende kleding, verpakken hun huis in folie of slapen onder een klamboe van zilverdraad. Ondertussen raken ze geïsoleerd en weten ze zich geen raad. ■

Hoofdpijn van wifistralen

Zo ziet **Dinette Keulen (52)** eruit als ze boodschappen doet. Over haar hoed ligt gaas van roestvrij-staal. Onder haar kleren draagt ze een zelfgenaaide blouse en een broek van katoen verweven met koper en zilver. Allemaal om zoveel mogelijk straling te weren, want van tien minuten wifi krijgt ze twee uur hoofdpijn. Voorheen woonde Dinette in Haarlem. Daar worstelde ze jarenlang binnens- en buitenshuis met hoofdpijn, onrust, een 'raar' hoofd, branderige ogen en meer akeligs. Nadat ze het verband had gelegd tussen haar malheur, een zendmast en de wifi van de nieuwe onderburen, heeft ze de 'stralende' stad verlaten. Op het Friese platteland is minder straling en vindt ze rust. Ze voelt zich een stralingsvluchteling.

In een zilveren kooi van Faraday

Twee klamboes met zilverdraad moeten **Henk de Moei (64)** beschermen tegen de hoogfrequente elektromagnetische straling van een umts-mast. Op de vloer ligt stralingswerend doek. In 2012 kreeg Henk last van vermoeidheid, slapeloosheid en meer klachten die zich niet lieten verklaren. Na eindeloos zoeken en meten kwam hij tot de conclusie dat het moest komen door die nieuwe telefoniemast. Verhuizen zou een oplossing zijn, maar Henk woont dicht bij het station van Utrecht en op loopafstand van het centrum. In de bibliotheek leest hij zijn mail. Dus blijft Henk leven en slapen op tienhoog, in zijn zilveren 'kooi van Faraday' die straling weert.

In een zilveren kooi van Faraday

Twee klamboes met zilverdraad moeten **Henk de Moei (64)** beschermen tegen de hoogfrequente elektromagnetische straling van een umts-mast. Op de vloer ligt stralingswerend doek. In 2012 kreeg Henk last van vermoeidheid, slapeloosheid en meer klachten die zich niet lieten verklaren. Na eindeloos zoeken en meten kwam hij tot de conclusie dat het moest komen door die nieuwe telefoniemast. Verhuizen zou een oplossing zijn, maar Henk woont dicht bij het station van Utrecht en op loopafstand van het centrum. In de bibliotheek leest hij zijn mail. Dus blijft Henk leven en slapen op tienhoog, in zijn zilveren 'kooi van Faraday' die straling weert.

**WAT JAN BETREFT
TREKKEN ZE OVERAL
DE STEKKER UIT, EN
ANDERS MAAR BIJ HEM**

Ook in de kerk is straling

Jan Janszen (77) woont al meer dan negen jaar in een caravan op het terrein bij een boer in Zeewolde. Hij had het goed voor elkaar, in een mooie flat met nieuwe spulletjes. Maar hij woonde er nog maar net of hij kreeg rare klachten: slapeloosheid, zere spieren, opgezette slijmviezen, duizeligheid. Door de zendmasten op het dak, denkt hij. Nu komt hij alleen nog in de flat om te douchen en de was te doen. Eenmaal terug in zijn met folie afgeplakte caravan heeft hij dagen nodig om bij te komen. Hij slijt zijn dagen met de Bijbel lezen. Naar de kerk kan hij niet meer, want ook daar is wifi. Wat Jan betreft trekken ze overal de stekker uit, en anders dan maar bij hem.

Een hartslag van 240

De hoogsensitieve **Wally Verboog (60)** uit Werkhoven merkte dertig jaar geleden al dat ze gevoelig is voor straling door draadloze communicatie. En daar is met wifi en 4G alleen maar meer van gekomen. Als ze eraan wordt blootgesteld, krijgt ze spiertrekkingen, piepende oren, gebonk in haar hoofd en voelt ze haar energie afnemen. Bij een 'overdosis' krijgt ze een hartslag van 240, waartegen geen pil helpt. Om zichzelf te beschermen, draagt Wally een zelfgemaakte blouse en hoofddoek van zilverweefsel. De stof kost 100 euro per vierkante meter, maar houdt wel 95 procent van de straling tegen. Ook in huis gebruikt ze veel van de stof. Daar zijn de muren bovendien bewerkt met carbonverf en een aluminium weefsel.